Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

D

Paper-II
SOCIOLOGY

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

JAN - 14218

Time Allowed : 1¼ Hours] **[Maximum Marks : 100**

Number of Pages in this Booklet : **24** Number of Questions in this Booklet : **50**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **50** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

Sociology
Paper II
समाजशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेमध्ये एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले असून प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and other is as Reason (R) :

Assertion (A) :

All societies provide institutionalized means of reaching culturally defined goals.

Reason (R) :

In India, the accepted ways of achieving success are through education, talent and hardwork.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)

(B) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

(C) (A) is false but (R) is true

(D) (A) is true but (R) is false

1. खाली विधाने, प्रतिपादन (A) आणि कारणे (R) दिली आहेत. ते नीट वाचून खाली दिलेल्या संकेतांकांतून योग्य ते उत्तर निवडा :

प्रतिपादन (A) :

सर्व समाज संस्कृतीने दिलेल्या ध्येयासाठी संस्थात्मक साधने पुरवितात.

कारण (R) :

भारतात यशसंपादन करण्याचे मार्ग हे शिक्षण प्रज्ञा आणि कष्टप्रद ह्यांतून जातात.

संकेतांक :

(A) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

(B) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे

(C) (A) हे चूक आहे परन्तु (R) हे बरोबर आहे

(D) (A) हे बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे

2. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and other is as Reason (R) :

Assertion (A) :

In modern society the emphasis is upon achievement.

Reason (R) :

The caste system provides different status to different categories of people.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)

(B) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

(C) (A) is false but (R) is true

(D) (A) is true but (R) is false

2. खाली विधाने, प्रतिपादन (A) आणि कारणे (R) दिली आहेत. ते नीट वाचून खाली दिलेल्या संकेतांकांतून योग्य ते उत्तर निवडा :

प्रतिपादन (A) :

आधुनिक समाजात यशसंपादनावर भर दिलेला असतो.

कारण (R) :

जाती-संस्था विविध कोटीतील लोकांना विविध स्थान देतात.

संकेतांक :

(A) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

(B) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे

(C) (A) हे चूक आहे परन्तु (R) हे बरोबर आहे

(D) (A) हे बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे

3. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and other is as Reason (R) :

Assertion (A) :

Social Norms are not formed for all situations.

Reason (R) :

Social Norms have relevance to occupation and status, too.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)

(B) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

(C) (A) is false but (R) is true

(D) (A) is true but (R) is false

3. खाली दोन विधाने दिली आहेत. त्यातील एक विधान (A) आहे व एक कारण (R) आहे :

विधान (A) :

सामाजिक नियमने सर्व परिस्थितीसाठी तयार केली जात नाही.

कारण (R) :

सामाजिक नियमने व्यवसाय व सामाजिक स्थानासाठी समर्पक असतात.

खालील संकेतांक वापरून **अचूक** उत्तर निवडा :

संकेतांक :

(A) (A) व (R) दोन्ही सत्य आहेत व (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही

(B) (A) व (R) दोन्ही सत्य आहेत व (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे

(C) (A) हे असत्य आहे, परन्तु (R) सत्य आहे

(D) (A) हे सत्य आहे, परन्तु (R) असत्य आहे

4. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and other is as Reason (R) :

Assertion (A) :

Individual's status varies from time to time since childhood.

Reason (R) :

The dead also have a status in every society.

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)

(B) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

(C) (A) is true but (R) is false

(D) (A) is false but (R) is true

4. खाली दोन विधाने दिली आहेत. त्यातील एक विधान (A) आहे व एक कारण (R) आहे :

विधान (A) :

बालपणापासून व्यक्तीचे सामाजिक स्थान वेळोवेळी बदलत असते.

कारण (R) :

प्रत्येक समाजात मृतांनाही एक स्थान असते.

खालील संकेतांक वापरून **अचूक** उत्तर निवडा :

संकेतांक :

(A) (A) व (R) दोन्ही सत्य आहेत व (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही

(B) (A) व (R) दोन्ही सत्य आहेत व (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे

(C) (A) हे सत्य आहे, परन्तु (R) असत्य आहे

(D) (A) हे असत्य आहे, परन्तु (R) सत्य आहे

5. A girl is asked to be modest from childhood. This is due to :
   (A) Gender Roles
   (B) Social Status
   (C) Caste System
   (D) Tradition

6. A boy is encouraged to play with a gun to be a soldier when he grows up. This is called :
   (A) Anti-socialization
   (B) Re-socialization
   (C) Anticipatory socialization
   (D) Socialization

7. Which measure of central tendency is important for using higher statistics ?
   (A) Mean
   (B) Mode
   (C) Median
   (D) Harmonic mean

5. एका लहान मुलीला बालपणापासून नम्रता असावी, असे सांगितले जाते. हे कशामुळे घडते ?
   (A) लिंगभावाधारित भूमिका
   (B) सामाजिक स्थान
   (C) जातीसंस्था
   (D) परंपरा

6. मोठेपणी सैनिक व्हावे, यासाठी एका लहान मुलाला बंदुकीशी खेळण्यास उत्तेजन दिले जाते. याला काय म्हणतात ?
   (A) विघातक समाजिकीकरण
   (B) पुनर्समाजिकीकरण
   (C) अपेक्षात्मक समाजिकीकरण
   (D) समाजिकीकरण

7. कोणत्या केंद्रीय प्रवृत्तीचे माप उच्च श्रेणीतील सांख्यिकी वापरण्यासाठी असते ?
   (A) सरासरी
   (B) बहुलक
   (C) मध्यांक
   (D) एकताली सरासरी

8. Which one of the following is *not* the characteristic of the state ?

   (A) The political apparatus

   (B) Ethnicity

   (C) Territory

   (D) Law and the use of force

9. Who among the following claims that 'a major role of educational system is the social function of elimination' ?

   (A) Pierre Bourdien

   (B) Ivan Illich

   (C) Michael Young

   (D) Dennis Lawton

10. Casteism we mean :

   (A) Bias in favour of one's own caste

   (B) Bias in favour of own caste and against other castes

   (C) Bias against every caste

   (D) Bias in favour of few castes

8. खालीलपैकी कोणते राज्यसंस्थेचे वैशिष्ट्य **नाही** ?

   (A) राजकीय यंत्रणा

   (B) वांशिकता

   (C) प्रदेश

   (D) कायदा व बळाचा वापर

9. खालीलपैकी कोणी असा दावा केला आहे, की 'शिक्षणव्यवस्थेची एक महत्त्वाची भूमिका ही वगळण्याचे सामाजिक कार्यही आहे' ?

   (A) पिएरे बूदर्यू

   (B) इव्हान इलिच

   (C) मिशेल यंग

   (D) डेनिस लॉटन

10. जातीयवाद म्हणजे :

   (A) स्वत:च्या जातिविषयीचा सकारात्मक पक्षपात

   (B) स्वत:च्या जातिविषयीचा सकारात्मक व इतर जातिविरोधी नकारात्मक पक्षपात

   (C) सर्वच जातिविरोधी पक्षपात

   (D) काही जातिंबाबत पक्षपात

11. According to whom every social system has four functional problems ?

(A) Durkheim

(B) R. Merton

(C) Malinowski

(D) Parsons

12. According to Radcliffe-Brown closely connected with the concept of social structure is the conception of :

(A) Social personality

(B) Interaction

(C) Status

(D) Socialization

13. Who followed Durkheimian tradition but substituted Durkheim's term 'need' by 'necessary condition of existence' ?

(A) Malinowski

(B) T. Parsons

(C) Radcliffe-Brown

(D) Nadel

11. कोणाच्या मते प्रत्येक सामाजिक व्यवस्थेत चार प्रकार्यात्मक समस्या आहेत ?

(A) दुर्खिम

(B) आर. मर्टन

(C) मॅलिनॉवस्की

(D) पार्सन्स

12. रॅडक्लिफ-ब्राऊन यांच्या मते सामाजिकसंरचनेची संकल्पना कशाशी जवळून संबंधित आहे ?

(A) सामाजिक व्यक्तिमत्त्व

(B) आंतरक्रिया

(C) स्थान

(D) सामाजिकीकरण

13. कोणत्या विचारवंताने दुर्खिमची परंपरा पाळली, परंतु दुर्खिमच्या 'गरज' या संज्ञेऐवजी 'अस्तित्वाच्या आवश्यक पूर्वअटी' ही संज्ञा वापरली ?

(A) मॅलिनॉवस्की

(B) टी. पार्सन्स

(C) रॅडक्लिफ-ब्राऊन

(D) नाडेल

14. "While social structure refers to arrangements of persons, or organization refers to the arrangement of activities." Who said it ?
    (A) Radcliffe-Brown
    (B) Levi-Strauss
    (C) Malinowski
    (D) T. Parsons

15. Conflict theory arose primarily as a reaction to :
    (A) Existentialism
    (B) Interactionism
    (C) Structural-Functionalism
    (D) Formalism

16. Unintended and unrecognised functions are called :
    (A) Manifest
    (B) Latent
    (C) Rational
    (D) Logical

14. "जेव्हां व्यक्तींच्या व्यवस्थेला सामाजिक संरचनेचा संदर्भ देतात किंवा कार्याच्या व्यवस्थेला संघटनेचा संदर्भ असतो" हे कोणी म्हटले ?
    (A) रेडक्लिफ-ब्राऊन
    (B) लेव्ही-स्ट्रॉस
    (C) मॅलिनॉवस्की
    (D) टी. पार्सन्स

15. संघर्ष सिद्धांत हा मुख्यत्वे कशाला प्रतिक्रिया म्हणून आला ?
    (A) अस्तित्ववाद
    (B) आंतरक्रियावाद
    (C) संरचनात्मक-प्रकार्यवाद
    (D) स्वरूपवाद

16. अज्ञात आणि अमान्य कार्यांना काय म्हणतात ?
    (A) प्रकट
    (B) अप्रकट
    (C) विवेकी
    (D) तार्किक

17. What is central to Weber's discussion of social action ?

(A) Subject matter

(B) Knowledge

(C) Interaction

(D) Interpretative understanding

18. Conflict theory is sometimes discussed as synonymous to which of the following theory ?

(A) Marxism

(B) Socialism

(C) Critical theory

(D) Capitalism

19. Levi-Strauss has stated three exchanges. Which are they ?

(I) Exchange of women

(II) Exchange of words

(III) Exchange of commodities

(IV) Exchange of gift

Select the *correct* answer from the codes given below :

Codes :

(A) I, II and III

(B) I, II and IV

(C) II, III and IV

(D) I, III and IV

17. वेबर यांच्या सामाजिक कृतीच्या चर्चेच्या मध्यभागी काय आहे ?

(A) अभ्यासविषय

(B) ज्ञान

(C) आंतरक्रिया

(D) अन्वयार्थक आकलन

18. खालीलपैकी कोणत्या सिद्धांताची चर्चा काहीवेळा संघर्ष सिद्धांताशी समानअर्थी म्हणून केली जाते ?

(A) मार्क्सवाद

(B) समाजवाद

(C) समीक्षात्मक सिद्धांत

(D) भांडवलवाद

19. लेवी-स्ट्रॉस यांनी तीन देवाण-घेवाणीचे व्यवहार प्रतिपादन केले आहेत. खालीलपैकी कोणते ?

(I) स्त्रियांची देवाणघेवाण

(II) शब्दांची देवाणघेवाण

(III) वस्तूंची देवाणघेवाण

(IV) भेटवस्तूंची देवाणघेवाण

खालील दिलेल्या संकेतांकामधून *योग्य* उत्तर निवडा :

संकेतांक :

(A) I, II आणि III

(B) I, II आणि IV

(C) II, III आणि IV

(D) I, III आणि IV

20. Marx has stated the following stages :

(I) Feudal

(II) Slavery

(III) Capitalistic

(IV) Primitive

Arrange the stages sequentially as they appeared in Marx's theory. Use the codes given below :

Codes :

(A) I, II, III, IV

(B) II, III, IV, I

(C) II, III, I, IV

(D) IV, II, I, III

21. Merton is of the opinion that :

(A) Social institution and arrangement are indispensable to society.

(B) All standardized social or cultural forms have positive functions.

(C) Any part of the social system is functional for entire system.

(D) The postulates in functionalism are little more than articles of faith.

20. मार्क्स यांनी खालील अवस्था प्रतिपादन केल्या आहेत :

(I) सरंजामी

(II) गुलामी

(III) भांडवली

(IV) आदिम

मार्क्स यांच्या सिद्धांतानुसार क्रमाने अवस्थांची मांडणी करा. खाली दिलेले संकेतांक वापरा :

संकेतांक :

(A) I, II, III, IV

(B) II, III, IV, I

(C) II, III, I, IV

(D) IV, II, I, III

21. मर्टन यांच्या मते :

(A) सामाजिक संस्था आणि त्यांची मांडणी समाजामध्ये अविभाज्य आहे.

(B) सर्व प्रमाणित सामाजिक किंवा सांस्कृतिक रचनांना सकारात्मक कार्ये असतात.

(C) सामाजिक व्यवस्थेचा कोणताही घटक हा संपूर्ण व्यवस्थेसाठी कार्यिक असतो.

(D) प्रकार्यवादातील प्रतिपादने ही अधिकतर श्रद्धेचा भाग आहेत.

22. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from codes given below :

List-I Statements		List-II Thinkers
(*a*) Conflict theory is a creation of men of affairs	(1)	Adam Smith
(*b*) The conflict of self-interest and social interest	(2)	Martindale
(*c*) Social and cultural evolution is totally the result of group conflict	(3)	Dahrendorf
(*d*) Group conflict is to be seen in terms of conflict over the legitimacy of authority relations	(4)	Gumplowicz

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(2)	(1)	(3)	(4)
(B)	(1)	(4)	(2)	(3)
(C)	(2)	(1)	(4)	(3)
(D)	(4)	(1)	(3)	(2)

22. यादी-I व यादी-II याच्या जोड्या लावा व खाली दिलेल्या संकेतांकांतून **अचूक** उत्तर शोधा :

यादी-I विधाने		यादी-II विचारवंत
(*a*) संघर्ष सिद्धांत ही समस्या असणाऱ्या व्यक्तीची निर्मिती आहे	(1)	ॲडम स्मिथ
(*b*) स्वहित व सामाजिक हित यातील संघर्ष	(2)	मार्टिंडेल
(*c*) सामाजिक सांस्कृतिक उत्क्रांती ही पूर्णतः सामूहिक संघर्षांचा परिपाक आहे	(3)	डॅऱ्हेनडॉर्फ
(*d*) सामूहिक संघर्ष हे अधिकारविषयक संबंधांच्या अधिमान्यतेच्या संदर्भात बघायला हवेत	(4)	गंप्लोविज्

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(2)	(1)	(3)	(4)
(B)	(1)	(4)	(2)	(3)
(C)	(2)	(1)	(4)	(3)
(D)	(4)	(1)	(3)	(2)

23. Which is the appropriate example of Merton's concept of 'functional' equivalents ?
    (A) A political ideology such as communism can provide a functional alternative to religion.
    (B) In democratic state Jat Panchayat can provide a functional alternative to Judicial system.
    (C) Test tube baby can provide a functional alternative to family.
    (D) Family can provide a functional alternative to Education system.

24. Culture is *not* :
    (A) Learned
    (B) Acquired
    (C) Shared
    (D) Innate

23. मर्टनच्या 'प्रकार्यात्मक' समतुल्य संकल्पनेचे उचित उदाहरण कोणते आहे ?
    (A) साम्यवादासारखी राजकीय विचारप्रणाली धर्मास प्रकार्यात्मक पर्याय ठरू शकतो.
    (B) लोकशाही राज्यामध्ये जात पंचायत न्याय व्यवस्थेला प्रकार्यात्मक पर्याय ठरू शकतो.
    (C) टेस्ट ट्यूब बेबी कुटुंबाला प्रकार्यात्मक पर्याय ठरू शकतो.
    (D) कुटुंब शिक्षण व्यवस्थेला प्रकार्यात्मक पर्याय ठरू शकतो.

24. संस्कृती .... **नसते**.
    (A) शिक्षित
    (B) संपादित
    (C) सहभागी
    (D) नैसर्गिक

25. Which one of the following is supported by Ferdinand Tonnies ?

(A) Conflict School

(B) Synthetic School

(C) Formalistic School

(D) Existentialism

25. खालीलपैकी कोणत्या एकास फर्दिनंद टोनीजने पाठिंबा दिलेला आहे ?

(A) संघर्ष विचार प्रणाली

(B) संश्लेषित विचार प्रणाली

(C) आकारवादी विचार प्रणाली

(D) अस्तित्ववाद

26. Who among the following distinguishes between mechanical and organic solidarity ?

(A) Ferdinand Tonnies

(B) Robert Redfield

(C) Emile Durkheim

(D) William F. Ogburn

26. यांत्रिक ऐक्य आणि जैविक ऐक्य ह्यात खालीलपैकी कोणी फरक दिलेला आहे ?

(A) फर्दिनंद टोनीज

(B) रॉबर्ट रेडफिल्ड

(C) एमिल दुर्खिम

(D) विलीयम्स एफ. ऑगबर्न

27. When a person is required to marry his deceased wife's younger sister, the system is known as :

(A) Kin marriage

(B) Junior Levirate

(C) Junior Sororate

(D) Polygyny

27. जेव्हा एखाद्या व्यक्तीला तिच्या मृतपत्नीच्या धाकट्या बहिणीशी विवाह करावा लागतो, तेव्हा त्या व्यवस्थेला :

(A) नातेव्यवस्था विवाह

(B) धाकटा दीर-भावजय विवाह

(C) धाकटी मेहुणी विवाह

(D) बहुविवाह

28. Ethnography focuses on :

(A) Objective analysis

(B) Subjective viewpoint

(C) Neutrality

(D) Structured Interview

28. लोकालेखात कशावर भर असतो ?

(A) वस्तूनिष्ठ विश्लेषण

(B) व्यक्तिनिष्ठ दृष्टिकोन

(C) तटस्थता

(D) संरचित मुलाखत

29. Social values can be most effectively promoted with the help of :

(A) Associations

(B) Pressure groups

(C) Superiors

(D) Socialization

29. सामाजिक मूल्ये परिणामकारकरित्या .... च्या साहाय्याने वाढविता येणे शक्य आहे.

(A) मंडळे

(B) दबाव गट

(C) श्रेष्ठ

(D) सामाजिकीकरण

30. Role of researcher according to post-structuralists is :

(A) Authoritative

(B) Ideal

(C) Equal and Participatory

(D) Equal and Prescriptive

30. उत्तर संरचनावाद्यांच्या मते संशोधकाची भूमिका .... अशी असते.

(A) अधिकारयुक्त

(B) आदर्श

(C) समान व सहभागी

(D) समान व मार्गदर्शक

31. When a survey is spread over a vast area and the respondents are educated, what kind of method of enquiry you choose ?

(A) Personal enquiry method

(B) Correspondence, i.e., mailed questionnaire method

(C) Direct observation method

(D) Focus interview method

32. What kind of central tendency measure is applied to nominal scale data ?

(A) Mean

(B) Mode

(C) Median

(D) Harmonic mean

33. Identify the pair of values for range and arithmetic mean for the scores 4, 5, 6, 7, 8 :

(A) 3 and 6

(B) 2 and 5

(C) 4 and 6

(D) 1 and 5

31. जेव्हां सर्व्हेक्षण हे विस्तारित क्षेत्रावरील असेल आणि तेथील प्रतिसादक शिक्षित असतील तर त्यासाठी कोणती संशोधन पद्धती निवडावी ?

(A) व्यक्तिगत चौकशी पद्धत

(B) पत्रव्यवहार म्हणजे प्रश्नावली टपाल पद्धती

(C) प्रत्यक्ष निरीक्षण पद्धती

(D) केंद्रित मुलाखत पद्धती

32. नामभेददर्शक अनुमापानुसार दिलेल्या सामग्रीसाठी कोणते केंद्रीय प्रवृत्ती माप असते ?

(A) सरासरी

(B) बहुलक

(C) मध्यांक

(D) एकताली सरासरी

33. आवाका मूल्य आणि अंकगणितीय सरासरी मूल्य पुढील 4, 5, 6, 7, 8 अंकासाठी कोणत्या जोड अंकांनी दर्शविली आहे ?

(A) 3 आणि 6

(B) 2 आणि 5

(C) 4 आणि 6

(D) 1 आणि 5

34. What is the characteristic of scientific method given by Karl Popper ?

(A) Replicability

(B) Hypothesis

(C) Falsifiability

(D) Experimentation

35. Who gave the concept of "following a rule" with reference to objectivity in social science ?

(A) Durkheim

(B) Weber

(C) Spencer

(D) Parsons

36. Which sociologist wrote the book 'The Rules of Sociological Method' ?

(A) M. Weber

(B) E. Durkheim

(C) A. Giddens

(D) T. Parsons

34. कार्ल पॉपरने दिलेल्या शास्त्रीय पद्धतीचे प्रमुख वैशिष्ट्य काय ?

(A) प्रतिकृती क्षमता

(B) गृहीतकृत्य

(C) असत्याची शक्यता

(D) प्रायोगिकता

35. सामाजिकशास्त्रामध्ये वस्तुनिष्ठतेच्या संदर्भात 'नियमांचे अनुसरण' ही संकल्पना कोणी दिली ?

(A) दुर्खिम

(B) वेबर

(C) स्पेन्सर

(D) पार्सन्स

36. कोणत्या समाजशास्त्रज्ञाने 'द रूलस् ऑफ सोशिऑलॉजिकल मेथड' हे पुस्तक लिहिले आहे ?

(A) मैक्स वेबर

(B) इमिल दुर्खिम

(C) ॲन्थनी गिडन्स

(D) टॉल्कॉट पार्सन्स

37. Which one is the *correct* statement according to Bronislaw Malinowski ?

(A) Religion reflects society as a whole

(B) Religious ritual is the worship of society

(C) Religion promotes social solidarity by dealing with situations of emotional stress

(D) Religion promotes social solidarity through religious ritual

38. The data, which are collected from the individual respondents for the purpose of certain study is known as :

(A) Primary

(B) Secondary

(C) Tertiary

(D) Biased

37. ब्रोनिस्लॉ मॅलिनोवस्की यांच्या मते खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(A) धर्म समाजाला समग्र म्हणून प्रतिबिंबित करतो

(B) धार्मिक कर्मकांड ही समाजाची उपासना आहे

(C) भावनिक तणावाची स्थिती हाताळून धर्म सामाजिक ऐक्य वाढीस लावतो

(D) धार्मिक कर्मकांडाच्या आधारे धर्म सामाजिक ऐक्य वाढीस लावतो

38. ठरावीक अभ्यासासाठी व्यक्तिने प्रतिसादकाकडून गोळा केलेली सामग्री .... असते.

(A) प्राथमिक

(B) दुय्यम

(C) तृतीयक

(D) असमतोल

39. Which scholar stated that the human mind was structured in the same way universally ?

(A) Radcliffe-Brown

(B) Nadel

(C) Levi-Strauss

(D) Karl Marx

39. मानवी मन हे सर्वत्र समान पद्धतीने संरचित होते, असे कोणत्या अभ्यासकाने प्रतिपादन केले आहे ?

(A) रॅडक्लिफ-ब्राऊन

(B) नाडेल

(C) लेवी-स्ट्रास

(D) कार्ल मार्क्स

40. A social group with some degree of "We-feeling" is called :

(A) Primary group

(B) Secondary group

(C) Organized group

(D) Minority group

40. काही प्रमाणात 'आपलेपणाची भावना' असणाऱ्या सामाजिक गटाला काय म्हणतात ?

(A) प्राथमिक समूह

(B) दुय्यम समूह

(C) संघटित समूह

(D) अल्पसंख्य समूह

41. Which one of the following is *not* a theory of social change ?

(A) Cyclical theory

(B) Linear theory

(C) Wave theory

(D) Cultural Interaction theory

41. खालीलपैकी कोणता सामाजिक परिवर्तनाचा सिद्धान्त **नाही** ?

(A) चक्राकार सिद्धान्त

(B) रेषीय सिद्धान्त

(C) लाटा सिद्धान्त

(D) सांस्कृतिक आंतरक्रिया सिद्धान्त

42. Who has defined Sociology as a science which attempts to interpretive understanding of social action ?

(A) Talcott Parsons

(B) Emile Durkheim

(C) Max Weber

(D) Pitrim Sorokin

43. One of the following belonged to Linear Theory of social change :

(A) Emile Durkheim

(B) P.A. Sorokin

(C) Toynbee

(D) Vilfredo Pareto

44. The focus of Sociology is on :

(A) Individualism

(B) Phenomenon

(C) Socialism

(D) Social Action

42. 'समाजशास्त्र हे सामाजिक कृतींचा अन्वयात्मक आकलनाचा प्रयत्न करते,' असे कोणी म्हटले ?

(A) टाल्कॉट पार्सन्स

(B) एमिल दुर्खिम

(C) मॅक्स वेबर

(D) पित्रिम सोरोकिन

43. खालीलपैकी कोणी सामाजिक बदलासंदर्भात रेषीय सिद्धांत मांडला आहे ?

(A) एमिल दुर्खीम

(B) पी.ए. सोरोकिन

(C) टॉय्नबी

(D) विलफ्रेडो परेटो

44. समाजशास्त्राचा मुख्य भर .... यावर आहे.

(A) व्यक्तिवाद

(B) घटना

(C) समाजवाद

(D) सामाजिक कृती

45. Which of the following theories is propounded by Sir Henry Maine ?
    (A) Theory of Monogamy
    (B) Matriarchal Theory
    (C) Patriarchal Theory
    (D) Theory of Polygamy

45. सर हेनरी मेन यांनी खालीलपैकी कोणता सिद्धांत प्रतिपादन केला आहे ?
    (A) एकपत्नीविवाह सिद्धांत
    (B) मातृसत्ताक सिद्धांत
    (C) पितृसत्ताक सिद्धांत
    (D) बहुविवाह सिद्धांत

46. Process of Sanskritisation is a factor for :
    (A) Structural change
    (B) Positional change
    (C) Revolutionary change
    (D) Total transformation

46. सांस्कृतिकरण प्रक्रिया ही सामाजिक बदलाचा .... घटक आहे.
    (A) संरचनात्मक बदल
    (B) व्यक्तिगतस्थान बदल
    (C) क्रांतिकारी बदल
    (D) संपूर्ण परिवर्तित बदल

47. Social change brought out by social legislation is aimed at :
    (A) Justice
    (B) Authority
    (C) Co-operation
    (D) Idealism

47. सामाजिक कायद्याद्वारे होणाऱ्या बदलाचे उद्दिष्ट :
    (A) न्याय
    (B) अधिसत्ता
    (C) सहकार्य
    (D) आदर्शवाद

48. Who among the following believes that sub-caste is the "real" unit of the caste system ?

(A) Yogendra Singh

(B) M.N. Srinivas

(C) T.N. Madan

(D) J.H. Hutton

49. What is the basis of social stratification ?

(A) Superior-Inferior

(B) Social harmony

(C) Social understanding

(D) Social problems

50. The pilot sample is usually a small subset of the :

(A) Target population

(B) Sampled population

(C) Stratified population

(D) Clustered population

48. 'उपजात ही जातिव्यवस्थेचे वास्तव परिणाम आहे' असे खालीलपैकी कोणी म्हटले आहे ?

(A) योगेंद्र सिंग

(B) एम.एन. श्रीनिवास

(C) टी.एन. मदन

(D) जे.एच. हटन

49. सामाजिक स्तरीकरणाचा आधार काय आहे ?

(A) श्रेष्ठ-कनिष्ठ

(B) सामाजिक एकता

(C) सामाजिक समज

(D) सामाजिक समस्या

50. पथदर्शी नमुना साधारणपणे .... चा छोटा संच असतो.

(A) लक्ष्य लोकसंख्या (विश्व)

(B) नमुन्यातील लोकसंख्या

(C) स्थरीकृत लोकसंख्या

(D) पुंजीय लोकसंख्या

ROUGH WORK